

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hatenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közégek, papok, gazdasági egyesületi tagok és közéleti előjárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillér- más hirdetések olasz árazás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

Felhívás a szentmihályi vértanú- emlék ügyében.

Egy éve mult csak, hogy egyesek fáradozása s a nagyközönségnek szíves részvéte mellett az 1848-ban Szentmihályon meggyilkolt négy ifju közös sirhantját emlékoszloppal látták el. Azelőtt semmi se jelölé a névtelen mártírok nyugvó helyét, csupán az idők viszontagságait kiállani alig bíró, félig hajlott, görbe fa, de azért nem ment el senki a környékbeli lakosok közül, aki ne tudta volna, kiket takar az a kevésbé gondozott sir, akinek szívében fájó érzések nem ébredtek. Most már hantolt sir fedi az oly sokáig gondozatlan földben fekvőket s egy köoszlop áll a sir ormán, melyről leolvashatja az élet ott elhaladó vándora, kik nyugszanak ott s mi volt történetük. Mi is csak az a történet? — 1848-at irtak, mikor az intrikák örökös félszében Bécsben a népek szabadságának örökös ellenségei testvért testvér ellen gyilkosságra béreltek e hazában. Így történt, hogy a nagy sötétségben élő, könnyen félrevezethető oláh hazánkfiai is féktelen gyűlölettel, a legszentebb anyja, a haza ellen támadtak. Ölteik, gyilkoltak, raboltak, gyújtogattak. Így került kezökbe a most már Szentmihályon eltemetett négy ifju, névszerint: Sebestyén József, isk. főnök a kolozsvári unitár. kollegiumnál, Barabás János, székelykereszturi isk. főnök, Bedő Ferenc, kolozsvári köztanító és Bántó Sándor fiatalvi gazdatiszt, kiket vademberekhez méltó kegyetlenséggel leöltek.

Még ifju volt mindahány. Éltek tavaszán valának, mikor még az élet feladatai közül nem vehették ki részüket, mikor még csak a tett mezejére akartak lépni. De lelkökben hatalmas vágy, szent tűz égett. Élni, dolgozni, küzdeni akartak ezért az oly sok részen a pusztulás rémével fenyegetett magyar hazáért. De mielőtt fölemelhetők volna a fegyvert, mielőtt megvalósíthatók volna valamit lelkük nagyratörő álmából: már ott volt fejükön a bös ellen-ség ádáz gyűlölete, nemtelen fegyvere s éltek mécsét s vele együtt lelkük minden ideálját kioltá.

*Apádjón el a szem, mely célba vevé,
Száradjón el a kar, mely őt lefejezte,*

*Irgalmad oh Isten, ne legyen övé,
Ki miatt lón ily kora veszte.*

Igy kiáltunk fel most is, nem egyszer, annyi idő elmúltával, midőn eszünkbe jut ez esemény. Azonban azt hisszük, mégis sokkal keresztényebb és magunkhoz illebb lesz, ha nem a büntetést kérjük az ellenség fejére, hanem magunk áldozunk a vértanúk szellemének.

És az áldozatkészség dolgában nincs is okunk panaszra. Az udvarhelyi hazafias polgárság most egy éve juttatott Deák Miklós szentmihályi lelkész kezéhez 100 koronát, a már felállított emlék gondozása végett.

E nemes tettet nem dicsérjük. Dicséri az eléggé önmagát. És talán szabad lesz remélnünk, hogy lesznek mások is, akik föllekesülnek az udvarhelyi hazafias polgárság lelkes áldozatkészségén és ők is adakozásra nyitják meg erszényeiket. Mert ez emlékoszlop ott áll ugyan és rendületlenül hirdeti a dicső mult soha feledésbe nem menő emléket, ámde nincsen kerítéssel ellátva; ökör, tehén, juh és más okatlan állat elhaladva mellette, hozzádözsölődik s kerítés nélkül különben is kevésbé díszes a sir.

E halottak, a mi halottaink, — a hazafias polgároké. Ha volt eddig annyi áldozatkészség, hogy fölállíthatuk az emlékoszlopot, lesz ezután is, hisszük, reméljük annyi lelkesedés ben-nünk, akik hazafiaknak tartjuk magunkat, hogy azt a 48-as eszmékhez méltóan fön is tartjuk. Hadd álljon ott az emlék szépen, díszesen, rendületlenül. Hadd hirdesse, hogy ott nyugosznak, akik a magyar szabadságért vértanú halált szenvedtek s hadd hirdesse, hogy a magyar meg is tudja becsülni azokat, akik hazájukért vérüket ontották.

*Föl a zászlóval magasra,
Egész világ hadd láthassa,
Hadd lássák és hadd olvassák,
Rajta szent szó van: szabadság!*

A kegyes adományok a „Székely-Udvarhely“ szerkesztőségébe vagy pedig a rendező-bizottság valamelyik tagjához küldhetők.

Kelt Székelyszentmihály, 1908. december hó.

Rendező bizottság nevében:
*Deák Miklós, Miklós György,
Pálffy Aladár.*

Székely háziiparunk fej- lesztéséről.

Irta: ZIMNY FERENC.

Ha az egyes lapok kereskedelmi és ipari rovatait figyelemmel kísé-
rjük, gyakran olvashatunk a házi-ipar-
ról és annak fejlesztéséről. Olvas-
hatjuk, hogy ma itt, holnap ott ala-
kult háziipari szövetség egy csomó
urasszony és ipar-barát védnöksége
alatt. Feladatát tűzvéni ki a házi-
ipart legnagyobb mértékben fejlesz-
teni, támogatni. Annak nemcsak
helyben és a megyében, hanem a
külföldön is piacot teremteni.

Hát bizony az ilyen szövetségek
megalakítása feltétlenül szükséges.
Ezáltal házi készítményeinket nem-
csak itthon, hanem külföldön is jól
elhelyezhetjük. Főképen az itthoni
fogyasztást tartván szemelőtt, hogy
lehetőleg ne kelljen az osztrák por-
tékáért drága pénzünket más ország
boldogítására küldenünk és foglal-
kozás hiányában a mi testvéreinket
kivándorlásra kényszeríteni. Egylőre
ha mind nem is, de a külföldi áru
egyrészt kizoríthatjuk, mivel itt
is nagyon sok szép és jó árucikket
állíthatnánk elő.

En mint kereskedő hosszabb idő
óta figyelemmel kísérem minden
efféle mozgalmat. Megjegyeztem ma-
gamnak azokat az iparcikkeket, a
melyeket mi nagyon könnyen és tö-
megesen tudnánk elkészíteni. Azt
pedig, hogy miért nem tudtuk eddig
nagyobb mennyiségben az egyes
iparcikkeket előállítani, versenyké-
pessé tenni, alább igyekszem meg-
világítani. Igen örvendenék, ha abból
egy-et-mást vármegyénk iparfejlesztő
bizottsága is jónak találna.

Első sorban arra kell törekedjünk,
hogy házi-ipari cikkeinket tetszetősen
állítsuk elő. A fogyasztó ugyanis
többet ad a vásárlandó tárgy szí-
nére, mint annak jószágára. —
Többször tapasztaljuk és láthatjuk,
hogy egy-egy kelménél, esetleg bár-
mely más cikknél is egy kis veres
csik, petty, virág, vagy Isten tudja
milyen csekély hiba miatt a vevő
elhagyja a legjobb anyagot. Inkább
kiadja pénzét a sokkal tetszetősebb
és rosszabb osztrák áruért, mint a
kevésbé piacos, de annál jobb ma-
gyar holmiért. Nem bánja, ha az
áru még egyszer olyan rossz is, csak
a színet szeresse. Szóval minden
iparcikket jól és szépen kell előál-
lítani. Ez a legfőbb irányelv, mely
dusan kamatoz és egycsapásra ké-
pes lesz a közönséget meghódítani.
Elősorolok néhány iparcikket, ne-
lyet a mi városunkban és vidéken
nagyon könnyen lehetne előállítani.
Elég baj, hogy erre eddig senki
semmi gondot nem fordított, me-

sok milliókba került. Udvarhely-
vármegyének — számításom sze-
rint — évenként legalább is 15—
20,00 korona paplanszükséglete van.
— Hát miért kell e nagy ösz-
szegnek megyénkbeli kivándorolnia?
Egyszerűen azért, mert nem volt
aki e szükségletet elkészítse!

Van ugyan jelenleg három-négy
nő és férfi, akik ezzel foglalkoznak,
de a közönség nagyon kis részét s
azt is nehezen tudják kielégíteni. Ha
pedig valakinek soká kell várnia,
míg egy paplan elkészül, a várako-
zást hamar megunja és inkább a ke-
reskedésekből készen vásárolja.

Gyermekek, női- és férfiharisnya s
más kötött áru szükségletünk szin-
tén felmegy 15—20000 koronára.
Ezeket meg éppen nagyon könnyen
lehetne előállítani. Tessék csak meg-
figyelni országos vásárainkon és az
üzletekben, hogy mennyi idegen ké-
szítményü harisnya elkél! Ennél is
sok pénz itt maradhatna. De hát ki
foglalkozik nálunk harisnyakötéssel?
Ugyis senki, pedig sokan élhet-
nének utána.

Van ugyan egy lány, ki két gép-
gel harisnyákat, ujjasokat és szok-
nyákat köt. Azonban a közönségnek
még egytizedrészt szükségletét sem
tudná kielégíteni. Gépek és pénz
hiánya miatt nem is mehet semmire.

A legnagyobb és legszükségesebb
cikkekre térek át. Biztosra állítha-
tom, hogy diszített és diszitetlen
gyermek-, női- és férfi szalmakala-
pokért is évente kiadunk 10—15000
koronát. Igaz ugyan, hogy e cikkek-
ből sok jön be hozzánk belföldről,
így Hajdunánásról, Nagyvárád, Brassó,
Ségesvár és Erzsébetvárosról, hol
mindenütt gyárak létesültek. De hát
miért ne lehetne itt is gyárat léte-
síteni? Csak jobb lenne, ha ezeket
városunkban és vidéken készítenék.
Nagyon sok asszony van, aki sze-
reti és üzi is e kellemesnek mond-
ható iparágat. Nehány falu téli ke-
resetének egyrészt ez képezi. Csak
az a baj, hogy keveset tudnak el-
készíteni és nem elég izléssel, job-
ban mondva nem úgy, a mint azt
a fogyasztók kívánják.

Ezelőtt 2—3 évvel a vármegyeház
kistermében szalmakalap kiállítás
volt. Elég szép dolgokat állítottak ki.
Néhány jó állásu kalapból — némi
változtatással — az üzlet részére
egylőre 1—200 darabot rendelni
akartam. Nagy meglepődésemre azon-
ban a kiállítás felügyeletével meg-
bizott kisasszony kereken kijelentette,
hogy oly sokat nem tudnak készíteni,
mert arra mindig nincsen idejük.

Tehát csak azért volt — e sze-
rint — a kiállítás, hogy megnézzük
és elmondhassuk: e bizony szép
volt ...

Ugyancsak a vármegyeház kistermében 4—5 év előtt volt egy kosárkötő tanfolyam is; 60—70 férfi és nő járt tanulni. Mi lett az eredmény? Semmi. Akik megtanulták, teljesen megelégedtek azzal, hogy ki-ki magának egy disz- avagy más kosarat emlékül készített. De hogy azt valaki háziipar- és üzletszerűleg folytatta volna, arról szó sem volt. Pedig egy néhány ezer korona ezért is kívándorol megynékből utazó, kézi, gyümölcs, disz és más kosarakért.

Tovább menve, hát azt a sok szép nyakkendő nem lehetne itt előállítani? Mennyi finom kezű, jó izlésű leány és asszony van városunkban, és mennyinek nyújthatna e háziipar-szerűleg előállítható cikk biztos keresetet! — Kiszámíthatatlanul nagy összeg megy ezért is ki a külföldre.

Lehetne itt házilag előállítani még különböző himzéseket, csipkéket, fa, cserép és bőr disztárgyakat. Különbözőféle festett munkákat, gyermek játékokat, tapló és gombkötő munkákat. A szőttés, varrottas munkák, szőnyegek, virágok különféleégeit és még nagyon sok itt fel nem említett cikkeket, melyekből a helyi kereskedők is sokat tudnának elárusítani.

Hogy pedig e cikkek előállítására és forgalomba hozatalára miért nem vállalkozik senki, annak magyarázata igen egyszerű.

Először is kitartó vállalkozó kedvnek kell lenni.

Ha pedig valaki egyik-másik cikket megkésztett és az a kívánalmaknak eléggé nem felel meg, vagyis azt azonnal értékesíteni nem tudja, azért nem kell örökre felhagyni. Állítson elő másodikat, harmadikat, negyediket mindaddig, a míg jó.

Minden álszemérmeskedés nélkül tessék csak bárkinék készítményeit valamelyik hozzá értő kereskedőnek bemutatni. Az iparfejlesztésünk érdekében bizonyára készséggel megmagyarázza, hogy az esetlegesen hibás munka helyett milyent készít. Azután még fokozottabb kedvvel kell egy másik tárgyat elkészíteni mindaddig, míg az teljesen bevál, mert senki sem lehet egyszerre művész és gyakorlat teszi az embert mesterré.

Az is igaz, hogy kellene valaki, a ki állandóan a házi ipari készítőnek kedvét és izlését fejlessze. Ez nézetem szerint másképp nem lehet, mint ha a kereskedelmi kormány a földművelésügyi székely kirendeltséghez egy ipari kirendeltséget állítana fel, melynek vezetősége az életképes háziipart felkarolná. Ha az első és második években nem is mutatkoznék a teljes eredmény, de a későbbi évek mindenesetre megteremnék a várt eredményt s a hasznos munka messze kiható gyümölcsét.

E kirendeltség vezetősége a szükséges iparágakat felkarolva fejlesztené, megteremtené úgy helyben, mint vidéken és a külföldön is a piacokat.

Evenként minden iparágából kiállítást rendezne és akkor mindenki igyekeznék mentől szebb tárgyakat készíteni. Azonkívül egy a vevőközönség, mint a kereskedőknek módjában állana nagyobb szükségleteit előre megrendelni. Az ilyen ipari kirendeltségnek az is hivatása lenne, hogy az állandó összeköttetést a készítő és a kereskedők között fentartsa.

Ha valaki egy cikket megkésztett, az ipari kirendeltség elhelyezné, ha pedig még nem megfelelő, akkor kellő szakszerű utbaigazításokkal, rendszeres tanfolyamokkal segiténé az arra kész közönséget.

Folyton újabb, meg újabb mintákat hozna forgalomba és így játszva új életre hozhatná az elhanyagolt székely háziipart, melyből természetesen kifejlődnék végül a gyáriipar.

Minden évben karácsoni bazárokat lehetne és kellene létesíteni. — Nyáron pedig a fürdő helyeken székely háziipari bazárokat felállítani vagy az igényeknek megfelelő kelendő cikkeket bizományba is adni. Ez szintén nagyon sokat lendítene a háziiparon.

Ezeket voltam bátor az iparfejlesztő körök szives figyelmébe ajánlani. Nagyon óhajtánám, ha szerény soraimmal a székelyföldi házi-iparnak hasznára lehetnék.

Mindenesetre cselekednünk kell, hogy házi iparunkat fejlesszük. Ne csak folyton írjunk és bankettezzünk. Majd ha minden vonalon iparunkat felemeltük, naggyá tettük, akkor is ráérünk arra, hogy nagyokat igyunk a már meglevő ipar egészségére! Sőt akkor erre is inkább telik.

Székely-erdők ügye az országgyűlésen.

(I-ső folytatás.)

Azután jöttek azok, a kiket Nagy György képviselőtársam faharamiaknak nevezett és az arányjogok törvényében az árak kezdtek emelkedni. — Örök szegye maradt annak a néhány községi előljárónak, a kik megelégedve hivatásukról, a helyett, hogy a népet felvilágosították volna, szintén jegyezték ezen arányjog törvényében az árakat, egy-két-tíz-husz-negyven koronájával, és szedték össze a jogokat, nem maguknak, de másoknak; talán ők sem tudták, hogy mit tesznek; szolgáljon ez mentségükül. És azok a kétes alakok, a kik csak akkor szivárogtak be Galicziából és Bukovinából, a kik csak törték a nyelvet, de csengő pénzzel beszélték, gyorsan kitanították a tanulókat, gyorsan kitanították a tanulókat, hogy miképp lehet a törvényt kijátszani, miként lehet százaz csoportokban összeverődni és a jogokat értékesíteni.

Természetesen az így összeverődött csoportok kezdetben a nyilvános árverés mellőzésével, bizalmasan, kéz alatt értékesítették ezeket a jogokat, mert azzal ijesztették őket mindig a vevők, hogy ha a csoportosulás és az erdőeladás nyilvánosságra kerül, a kiszakítást be fogják szüntetni.

És az a pénz, hol cseppent, hol csurrant; de hozott-e áldást és megelégedést a Székelyföldre? Ezt jó lelkiismerettel alig lehet általánosságban állítani. Az igények megnöttek, a háziipar megbukott vagy legalább is elsatnyult, az a nép, a mely könnyen jutott a pénzhez, nem maga állítja elő ruházatát, hanem bolti portékát használ és a százazekből eddig még egyetlen gyár sem emelkedett; sőt az egész erdőeladási mozgalom nagy társadalmi átalakulás elé állította az egész székelységet. Addig az ideig tulajdonképpen a Székelyföldön nem volt szegény, sem gazdag a szó valódi ér-

telmében, mert mindenki szabadon legeltethette az ő egy-két darab jószágát; ettől az időtől kezdve azonban lettek megvagyonosodott székelyek és koldusbotra jutott székelyek; és addig a míg ez az erdei munka tart, addig a jogaikból kifosztottak is jól megélhetnek, de ha az erdő kifogy, az a koldusbotra jutott székely nem fog dolgozni azoknak, a kik megvagyonosodtak, mert valószínűleg gyűlöli őket, inkább éhen hal vagy kivándorol, sem hogy lelkiismeretesen dolgozzon nekik. Lesz-e most már, a ki ezt a nagy űrt, a mely így támadt a Székelyföldön, valamilyen betömje és az ellentéteket elsimítsa? A különböző elemeket kibékítse?

Lesz-e, aki a megengedett és meg nem engedett, tehát tisztességes és kevésbé tisztességes módon megvagyonosodott székelyeknek megmutassa azt az utat, a melyen azt a vagyonot meglehet tartani és gyarapítani s a jövő székely társadalomnak gerincét megalkotni, a többieknek pedig módot és eszközt adjon arra, hogy megélhessenek, hogy ne legyenek kénytelenek a márványfel kavicszott utakon koldulni vagy kezükbe venni a vándorbotot, hogy idegenbe bujdossanak, s idegen nemzetek posványában elmerüljenek. Ezt a kérdést a székelyföldi kirendeltségnek és kereskedelemügyi miniszternek feladata megoldani, mert az a mult évben hozott arányosítási és tagosítási törvény nem sokat használ, sőt itt-ott talán ártalmas is lehet.

Mert ha a kiszakítások, ott a hol már folyamatban vannak, nem fognak sikerülni, nemcsak a tisztességtelen üzletek, hanem ezek mellett igen sok becsületes ember is, a ki jóhiszeműleg vásárolt, juthat a végső romlásba.

Azt is állítom, bár megvallom magam is, a kiszakítás ellen voltam, hogy ott a hol ezek a kiszakítások sikerültek, a hol tehát azokat az arányjogokat számba adták, azok a kisbirtokosok ma már olyan lelkiismeretesen kezelik azt a kiszakított területet, annyira szeretik, gondozzák, mint a saját szántóföldjüket; míg azok, a kik a közönsben maradtak, nem tudják azt úgy gondolni. E mellett azt is konstátálom, hogy midőn a közönsben maradt közbirtokosságnak kiosztják az évi vágterületet, azokat a szálákat, a szerint, hogy kinek mennyi jut, rendesen igen sok igazságtalanság történik; s azután az is megcsik, hogy a gyengébb idegzetű atyafi be sem merni a vágterre, mert úgy dolgoznak ott az erőszakosabbak, hogy a gyengébb joggal félhet, hogy ott-hagyja a fogát, szekérét vagy barmát.

Az új törvény tehát kétélű kard, a mely jobbra is, balra is ütőerőket metsz, ha rosszul forgatják; s minden csak a törvény végrehajtásában megnyilvánuló bölcsességtől, körültekintéstől s annak alkalmazásától függ. (Folyt. köv.)

Felhívás

Udvarhelymegye neptanítóhoz!

Vármegyénk székely tanítósa a székelynép gazdasági és kulturális fejlődését mindig szívén hordozta s csak a közelebbi évtized alatt is

oly kiváló buzgósággal vette ki részét a székely ügyek felkarolásában, hogy az általános elismerést méltán kiérdemelte az illetékes köröktől, a népet pedig tiszteletre és hálára kötelezte.

Ámde a népelet és a nemzet újabb és újabb követelményekkel áll elő, újabb kötelességeket ró a tanítósa, mely elől elzárkózni nem csak nem helyes, hanem mint vétkes mulasztási bűn nehezédnek lelkiismeretére.

Egy ilyen aktuális és sürgősen cselekvésre kényszerítő követelmény az analfabéták oktatása.

Ismeretes a „választói jog kiterjesztéséről” szóló törvénytervezet pluralis alapja, mely a jog élvezetét az irni és olvasni tudáshoz köti, s mely főképpen a magyar elem érvényesülését célozza.

Tudjuk, hogy a magyar állam jövője e törvénytervezettől s az abban lefektetett elvek érvényrejutásától függ. Ennek sorsa pedig elsősorban a tanítósa kezébe van letéve. Nem tűrheti, nem engedheti a magyar tanítósa, hogy az államfenntartó magyar fajnak egyetlen fia is elveszítse alkotmányos jogát az irni-olvasni nem tudás oka miatt; nem viselhetné el nyugodtan egyetlen tanító sem a súlyos vádat, mivel méltán sujthatná — mulasztás esetén — a közvélemény.

Nem hivatalos presszió, hanem magyar nemzeti létünk kiáltó szava hangzik felétek Kartársaim!

Munkára!... A székely tanítósa mindig előljárt a közügy szolgálataival, nem maradhat hátra most sem! Nem akarom hinni, hogy kerüljön egy is, kinek hazája iránt érző, dobogó szívét érintetlenül hagyná e felhívás, ki könnyelműen kitérne e szent kötelesség teljesítése elől!

Ministerünk kilátásba helyezte, hogy — e téren — nagyobb sikert feltüntető tanítót még jutalmazni is fog.

Az egyöntetű eljárás szempontjából a következő eljárási módokat ajánlom figyelemetekbe:

1. A községi előljáróság után még a karácsoni szünidő alatt a községben lakó minden analfabéta értekezletre összehívandó, melyen a tanító világosan kifejti célját s felszólítja a beiratkozásra.

Ezt azért tartom ezen formájában szükségesnek, mivel a tapasztalt népszokás szerint egymás bátorításával könnyebben lehet célhoz jutni.

A beiratkozásnál megjelölendő a név, kor és foglalkozás.

2. Hogy az „Ifjusági egyesületek” től se legyen a tanító elvonva, jan. 3-ától kezdve a tanítás hetenkint három este tartana az elemi iskola helyiségében és pedig: vasárnap és a hét bármelyik két estéjén — a helyi viszonyok szerint.

3. A szükséges világításról a község, vagy iskola gondoskodnék. A tanítás teljesen díjmentes legyen, sőt — ha van fedezet — az írószközök is beszerzendők.

4. A tanítás tartama a körülményekhez képest 3—4 óra terjedjen ki, mely idő alatt jelentékeny siker érhető el.

A beiratkozottak számáról, a tanítás kezdetéről 1909. év január 15-éig minden egyesületi tagtól értesítést várok, hogy én jelentésemet fennebb megtehessem.

ÁRNYÉKOK ÉS SZÉKELY-UDVARHELYI ÉRTESÍTŐ
 Kóbrak-cipók
 legszébb kivitelben, ugyanott

4 oldal.
 A tanít...
 névsorat...
 feltüntet...
 den ker...
 Kedves...
 gyöződve...
 munkát...
 visszar...
 tól. Mut...
 tanítósa...
 denre k...
 Simén...
 az „Udva...
 El...
 Az új...
 évfolyan...
 Egy v...
 tékeny...
 korban...
 lapok k...
 év végé...
 tengetni...
 szeretet...
 eljuthat...
 annak...
 zagot p...
 ciájával...
 rászólgá...
 tegeinek...
 új évfoly...
 szünk m...
 buzgó i...
 kásságur...
 talmazva...
 A má...
 városi...
 sak oly...
 tuk mag...
 elég biz...
 lapunk...
 kereske...
 és váro...
 szembe...
 nek is...
 Viszo...
 minthog...
 sák tör...
 a régi...
 kezzen...
 punkat...
 fogó fig...
 teni.
 Az e...
 radnak...
 hatók.
 a „Szé...
 —
 Mo...
 nepek...
 nagyon...
 mo...
 új ut...
 sunk...
 mo...
 zat a...
 „Szar...
 száza...
 mo...
 kedő...
 háza...
 tenek...
 mo...
 szársz...
 tesitik...
 E h...
 vállal...
 kesz...

A tanítás befejezése után, de legtovább május hó 5-éig a résztvevők névsorát, az elért eredmény fokát feltüntető jelentést hozzám megkülden kérem.

Kedves Kartársak! . . . Megvagyok győződve, hogy senki sem fogja e munkát oly tehernek tartani, mely visszariasztaná a komoly cselekvéstől. Mutassuk meg, hogy a székely tanítószázad hazája boldogságáért mindenre kész!

Siménfalván, 1908. év dec. 10.

Kartársi üdvözzel:

Szász Ferenc,

az „Udvarhelymegyei tanító-egylet“ elnöke.

Előfizetési felhívás.

Az új év kezdetén lapunk a XV. évfolyamába jut.

Egy vidéki lap életében ez jelentékeny számot jelent, kivált a mai korban, midőn lépten-nyomon új lapok keletkeznek, melyek az első év végéig is alig képesek életüket tengetni; hogy lapunk a közönség szeretetében, támogatásában idáig eljuthatott, legkevesebb bizonyítéka annak, hogy nemcsak pusztán hézagot pótol, de irányával, tendenciájával, tartalmával becsületesen rászolgált meggyőzőleg legszélesebb rétegeinek elismerésére és ha ezt az új évfolyam kezdetén is képesek leszünk magunknak biztosítani, akkor buzgó igyekezetünkért, odaadó munkásságunkért bőven megleszünk jutalmazva.

A másfél évtizedes évfolyamra a fővárosi, helybeli és vidéki munkatársak olyan díszes névsorát toboroztuk magunk köré, mely magában elég biztosítékot nyújt arra, hogy lapunk a politika, társadalom, ipar, kereskedelem, gazdaság, — megyei és városi ügyek terén, minden veleszemből támasztott magasabb igénynek is képes lesz megfelelni.

Viszonzásul nem kérünk egyebet, minthogy méltányolják és támogatják törekvéseinket érdeme szerint és a régi nagybecsült előfizetők igyekezzenek minél szélesebb körben lapunkat ismerőseik és barátaik pártfogó figyelmébe ajánlani és terjeszteni.

Az előfizetési árak a régiéknél maradnak és a lap homlokzatán olvashatók.

Hazafias tisztelettel:

a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a közelgő ünnepek alkalmából a tojás és tej ára nagyon leszállott; mondják, hogy a szombatföldi új út és hid megépítése után városunk polgársága pótdadmentes lesz; mondják, hogy az új városházat a város legközpontibb helyén: a „Szarkakő“ tetején fogják még e században felépíteni; mondják, hogy a piactéren ékeskedő csizmadiaszin és régi városháza fölé még egy-egy emeletet építenek; — mondják, hogy a hatósági mérszártszékét városunkban mielőbb létesítik.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget — a szerkesztőség.

— **Főesperesünk és a püspök.** Gróf Mikes János helybeli róm. kath. főesperes, aki a Státus direktoriumi ülésén Kolozsváron volt, hétfőn este onnan Gróf Mailáth püspökkel indult vissza. A püspök egyenesen székelyhelyére utazott.

— **A katonák karácsona.** Ugron Ákos, Udvarhelyvármegye főispánja, mult számunk elején közölt hazafias lelkesedéstől áthatott felhívását vasárnap d. e. 11 órakor, a vármegye-ház kistermében megtartott értekezlet követte. Ez alkalommal a főispán ismertette a boszniai katonák helyzetét és a megjelentek üdvözlése után kezdetét vette az értekezlet. Dr Pál Ernő ügyvéd javaslatára kimondották hogy a begyülő pénzügyadományokból élelmiszereket és más cikkeket vásárolnak. Dr Sebessy János alispán és Gotthárd polgármester elnöklésével bizottságot alakítottak, amely a bevásárlásokat eszközölni fogja. Homolay Lajosné a helybeli jótékony nőegylet tegnapi és Solymossy Endre orsz. képviselő a polgári önképző-egylet keddi fillérestélyének jövedelmét a humanus szép célra felajánlotta. Végül a főispán megköszönte a jelen voltak részvételét és az értekezletet berekesztette; azon reményének adva kifejezést, hogy a megindított mozgalom bizonyára nálunk is kellő eredménnyel fog járni, mint az ország más városaiban is. Itt említjük meg, hogy az akció gyorsítása érdekében a hadügyminiszterium most a következő kérelmet intézi a közönséghez:

Főlkérjük a nemes adakozókat, valamint az egyes bizottságokat, hogy minden adományukat közvetlenül a legközelebbi hadtestparancsnoksághoz küldjék, miután ez van abban a helyzetben, hogy az elszállítást gyorsan és alkalmas módon végezze. E parancsnokságok fogják az e célra az igen előzékeny vasut- és postaigazgatóságok támogatásával az elszállítást és a kiosztást végrehajtani. Természetesen mindenkinek jogában áll adományát egy bizonyos csapat-testnek, vagy helyőrségnek ajánlani és ily esetben tanácsos a csomag külső részén a kívánt ajánlást világosan feltüntetni. Általában szükséges minden küldeményt Karácsoni ajándék katonáink számára, vagy hasonló fölírással ellátni, hogy a posta és vasut a szükséges gyorsaságot fejthesse ki a szállításnál. Gondoskodás történt, hogy a december 24-én rendeltetésük helyére érkező küldeményeket Szilveszter napján osszák szét. A ki azt kívánja, hogy az adomány a szent estéig rendeltetése helyére jusson, annak adományát e hónap 18-áig be kell küldenie. A 31-iki érkezésre szánt küldemények pedig legkésőbb e hónap 24-éig kell hogy a hadtestparancsnoksághoz érkezzenek.

A helybeli gyűjtő-bizottság e helyen kéri fel mindazokat, kik gyűjtő-ívet kaptak, hogy azokat az adományokkal együtt pénteken (e hó 18-án) déli 12 óráig a város polgármesteri hivatalához okvetlenül beadni sziveskedjenek.

— **Új gimnáziumépület városunkban.** A helybeli róm. kath. új gimnázium felépítésének kérdése a Státus igazgatótanácsának hétfői döntése

alapján befejezettek tekinthető. Az igazgatótanács ugyanis elhatározta, hogy a székelyudvarhelyi új gimnázium felépítésére árlejtést hirdet. A jelenlegi épületet internátusnak fogják berendezni.

— **Műkedvelői előadás.** Január hó 9-én kiváló műkedvelőkből alakult társaság előadja Hercegh Ferenc: „Gyurkovics lányok“ c. darabját. — Az estélyt rendező bizottság élén Dr Bodolla Gáborné és Ugron Ákos főispán állanak, kik az egyes szereplőket már felkérték. A próbák Hartmann János reálisk. tanár vezetése mellett javában folynak. Hisszük, hogy a közönség felkarolja e nemes törekvést és pártfogásával juttat néhány fillért a tüdőbetegek szanatoriumának javára.

— **Rendes közgyűlés.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága ez évi III. rendes közgyűlését, szombaton, e hó 19-én d. e. 9 órától kezdődőleg a vármegye-ház dísztermében fogja megtartani. A tárgysorozatban hivatalos előterjesztések, a kecskelegeltetés szabályrendelete, valamint községi ügyek, átiratok és esetleges indítványok vannak. Az ezt megelőző állandó választmányi ülés ma (csütörtökön) délelőtt 9 órára van kitűzve.

— **Új rend a kerületi pénztárnál.** Az új törvény szerint való átalakulás, valamint a helyi pénztár ügyvitelének átformálására, az Országos Munkásbiztosító Pénztár Bak Sándor aradi ügyvezető-titkár küldötte ki. Az ügyvezető-titkár tegnap délután megérkezett városunkba.

— **Az analfabéták oktatása.** A székelyudvarhelyi állami elemi fiúiskola tanítótestülete minap lelkesedéssel határozta el, hogy teljes erejéből hozzájárul a város területén levő analfabéták ingyenes oktatásához, a karácsoni ünnepek után. A tanítás részleteire vonatkozó megállapodásokat legközelebb lesz alkalmunk közölni. Előre is felhívjuk a két helyen, u. m. a szombatfalvi áll. és a központi áll. elemi iskolában tartandó tanfolyamokra a közönség figyelmét.

— **Elemi népiskolai értesítő könyvecske** a r. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter utasítása szerint — finom papírra nyomtatva, csinos kiállításban: Betegh Pál könyvnyomató- és könyvkötő-intézetében megjelent s köve, darabonként 10 fillérért kapható. Vidékre 100 darabonként postadíjmentesen küldi.

— **Vármegyénk gazdasági egyesülete** ez évi második közgyűlését kedden d. e. Ugron Ákos főispán, egyesületi elnök vezetésével tartotta meg. Az élénk érdeklődés mellett tartott gyűlésről lapunk jövő számában referálunk.

— **Méhkaptár készítő tanfolyamok.** Az okszerű méhészkedés fejlesztésére és az ugynevezett „parasztkások“ kiszorítására a miniszteri kirendeltség Siménfalván és Szentkirályon modern deszkaméhkaptár készítő tanfolyamot tart, hogy a méhészek itt a tanfolyamvezető oktatása mellett a theoretikus méhészeti ismereteket megismerjék és a modern kaptárak készítését is megtanulhassák. A siménfalvi tanfolyam december 1-én kezdődött és 20-áig tart. A tanfolyam vezetője Győrbiró Géza

szenktatolnai méhészt. A szentkirályi tanfolyam januárban kezdődik. Okosan tennék, ha a méhészkedők más községekből is jelentkeznének, hogy a méhészeti ismereteiket fejleszthesék.

— **Országos vásárok.** Ez évben utolsó országos vásárunk folyó hó 21-én (hétfőn) lesz. Az ezt megelőző három napos országos állatvásár pedig holnapután (pénteken) veszi kezdetét.

— **Szabad lyceum.** Az ipari munkások szabad lyceumán vasárnap délután a Himmusz elnevelésével Spaller József kö- és agyagipariszkolai tanár tartott „Az ipari fejlődés tényezői“ c. tételről hatásos, megfontolandó és követésre méltó dolgokat tartalmazó előadást 177 hallgató jelenlétében. Előadás után Soós István szücs iparos segéd M. Kovács Gyula „Árpád sirja, álma“ c. költeményét hatásosan szavalta el. Előadónak köszönetet, szavalónak elismerését Solymossy Endre biz. elnök fejezte ki. A legközelebbi előadás január hó 3-án lesz.

— **Erdélyrészi vásárok.** E hó 17-én: Gyulafehérvár, Parajd, Zsibó; 18-án: Mezőörményes, Szilágyosomlyó; 20-án: Abrudbánya, Alsócsernáton, Vizakna; 21-én: Csíkszentgyörgy, Küküllővár, Székelyudvarhely, Szentágota; 22-én: Bánffyhyunad, Nagyida; 28-án: Nagyajta; 30-án: Algyógy.

— **Névjegyek.** Tekintettel az új-évre, lapunk könyvnyomató intézete a szebbnél-szebb névjegyek nyomtatását már megkezdte. — Ezuton hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét dusválasztéku és legujabb divatu névjegypapír készletünkre és kérjük, hogy szükségletét minél előbb megrendelni méltóztassék, nehogy az ilyenkor beállani szokott munkatorlódás miatt esetleges hátránya legyen. *Névjegyeket azonnal, a megrendelés napján el készítünk s így a városunkba látogató vidéki közönség is itt időzése alatt portómentesen átveheti rendelményét.*

— **Lányi Géza,** a magyar zenének széles körben ismert apostola, a híres cimbalom-művész hétfőn meghalt Ungváron.

— **Városunk jövő évi költségvetési előirányzatát** tegnap küldötték meg a képviselőtestület tagjainak. Szükséglet 199,491 K 75 f, fedezet 138144 K és így a hiánv 61347 K 46 f, melyet 70 százalékos pótdával kell fedezni.

— **Karácsoni szünet az iskolákban.** E hét végén az összes iskolák kapui bezárulnak a karácsoni szünetre. A reform. kollegiumban már kiadták a vakációt, mivel néhány tanulóval fültömírigy daganat fordult elő és így ha tovább is együtt marad a gyermekesereg, megtörténhetett volna, hogy a különben nem veszélyes betegség járványos jellegűt ölt és akkor a konviktusi diákok vakációra nem mehettek volna.

— **Nagyszébenben** az igen elterjedt tifuszjárvány miatt — úgy látzik — komolyan foglalkoznak a hadtestparancsnokság Kolozsvárra való áthelyezésének gondolatával. Felmerül tehát a kérdés, vajjon célszerű-e a boszniai katonáknak szánt

élelmiszereket továbbítás céljából is Nagyszébenbe küldeni? Nehogy jótékony helyett élő mérget küldjünk székely katonáinknak a Nagyszébenből felszedett tífuszbacillusok alakjában! E körülményre figyelmeztetjük a gyűjtő-bizottságot.

— **Mosztárból** levelet vettünk egy székely bakától. Elmondja abban, hogy október 7-ike óta nincs egy csep idejük sem a nagy szolgálatól, mivel az összes várakban ők vannak. December másodikáig felvidította, mert 3 „érem jelet“ kaptak. Azután írja a következő „Harci Riadó“-t:

Török és szerb
Fellázdát ellenünk.
Nosza rajta 82-ös bakák,
Ez jó falat nekünk.

Henriquez az ezredesünk,
Tiszta székely az ezredünk.
Attila-vér forr karunkba,
Vezess ezredesünk a csatába.

Azt gondolja a nyomorult csöcselék,
Hogy nincs bátorságunk elég.
Bosznia-Hercegovina kéne neki,
Csak itt nem mer a gyáva mukkani.

— **Képeslevelező-lapok** helyi és művészi kivitelben legnagyobb választékban kaphatók **B e t e g h Pál** könyv-, zenemű-, papír-, író és rajz-szerkesztésében Székelyudvarhely.

Bélyegzők megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítanak **Betegh Pál** könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Vérszegénység

ellensúlyozásul tessék **SCOTT-féle Emulsiót** használni, a mely a **vért gazdagítja** és a test husát szilárdá és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód-szer védjegyét a halászt — kérjük figyelmebe vennünk!

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győzöttek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógyszertárban.

Kiadja: **Betegh Pál** villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

Aki hirdetni akar

sikerral, az forduljon az **Általános Tudósító (Leopold Gyula)** hirdetési osztályához, **Budapest, VII. Erzsébet-körút 41.**, ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselő, vidéki lapok központi hirdetési osztálya, számos hírlap kizárólagos kezelője. Diszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék és minden felvilágosítás a t. c. dírdetőknek bíztonosan.

Téli menetrend.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
-III.	I-II.	Állomások	I-II.	-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1122	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	403	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárad	239	1109
827	523	é Kolozsvár	1110	559
733	937	é Dés	—	340
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	755	é Torda	822	313
1044	750	é Székelykocsára	990	370
453	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	930	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1221	682
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonát é	1225	605
404	1000	i Arad	438	822
1056	746	i Gyulafehérvár	910	225
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1253
302	911	i Küküllőszög — Parajd é	645	1228
902	223	é Parajd Szováta és Korond fűrdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszében	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz.-udvarhely é	690	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz.-udvarhely	531	849
447	1229	é Székelyudvarhely	430	815
606	155	é Székelyudvarhely Homoród-, Szejkó-, Gergely- és Solyomossy-féle Sósfürdők	305	700
632	135	é Földvár Előpatak-fürdő i	313	637
712	209	é Brassó	245	546
900	219	é Predeal	112	—
111	331	é Bukarest	800	—
805	920	i Brassó-Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
841	305	é Sepsiszentgyörgy	1941	505
1008	430	é Kézdivásárhely	1033	—
1249	705	é Kézdivásárhely, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés	952	154
184	759	é Bereczk	905	1257
225	856	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1085	500	é Málnás-fürdő	1113	346
1114	610	é Tusnádfürdő	1033	321
1143	628	é Csikszerecs	903	223
1242	831	é Mádéfalva	824	151
115	900	i Gyimes	520	—
336	308	é Palanca	—	1002
346	346	vi Mádéfalva	755	150
200	946	é Gyergyószentmiklós	500	1020

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az **angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja**. — Előfizetési ár negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely“ kiadó-hivatala Székelyudvarhelyt és mutatószámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

BORI!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, **levél-kártyák, gyász- Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levélpapírok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

Allandóan kaphatók mindenféle **kész nyomtatványok**, u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, esomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olesó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros **KÖNYVNYOMDÁJÁT**

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és j u t á n y o s á r o n való elkészítésére. Ajánlja továbbá

k ö n y v k ö t é s z e t é t

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olesó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, dísztollszárazak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajlázó kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangolópapírok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomok, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár“. A székelyudvarhelyi **középiszkolákban** és a városi és megyei **elem népskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itatódeszkák, olaj-s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, íromappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktár a.